

Gambusie Holbrookova (*Gambusia holbrooki*)

Česká synonyma: živorodka Holbrookova

Anglické jméno: Eastern mosquitofish

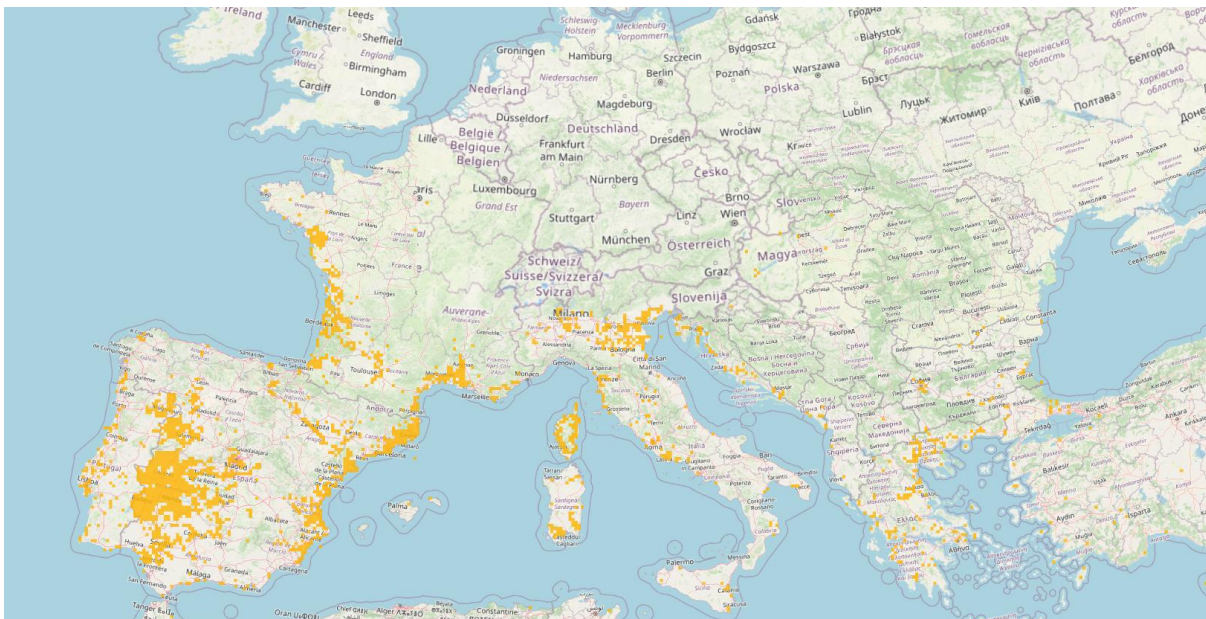
Čeleď: živorodkovití (*Poeciliidae*)

Obr. 1 Gambusie Holbrookova. Foto: Jeffrey Gammon.

Původ: Východní část USA, od států New Jersey po Floridu, do vnitrozemí zasahuje zhruba po státy Tennessee a Alabama.

Sekundární rozšíření: Od počátku 20. století vysazována do zemí celého světa. V Evropě zmiňována prvně v roce 1921 ve Španělsku, o rok později byla introdukována do Itálie. V rámci Evropy dnes hojně rozšířena ve Středozeří.

Obr. 2 Rozšíření gambusie Holbrookové v Evropě
[\(https://easin.irc.ec.europa.eu/spexplorer/map/\)](https://easin.irc.ec.europa.eu/spexplorer/map/)

Rozšíření v ČR: Nevyskytuje se ve volné přírodě.

Cesty zavlečení: Od počátku 20. stol. introdukována do celého světa, byla používána v bažinatých oblastech jako prostředek biologického boje proti moskýtům přenášejícím malárii. Dříve taktéž oblíbená akvarijní rybka.

Popis: Jde o drobné rybky nenápadného šedého zbarvení, které může přecházet do hnědého odstínu. Samci jsou menší, v dospělosti zhruba 4 cm velcí, samice mohou měřit až 7 cm. Ploutve jsou zaoblené, hřbetní ploutev s osmi paprsky a malými černými skvrnami, řitní ploutev s 11 paprsky. Ústa jsou výše položená, což jí usnadňuje sbírat potravu z vodní hladiny. Samice rodí živá mláďata, nejčastěji v počtu 30-50. Obecně preferuje stojaté vody, ideálně s bahnitým dnem a hustou vegetací.

Obr. 3 Gambusie Holbrookova – nahoře samec, dole samice. Foto: Zach Randall.

Možnosti záměny: Velmi podobná a často zaměňovaná je gambusie komáří (*Gambusia affinis*), která je také na unijním seznamu. Dříve byly dokonce oba tyto druhy zahrnuty do jednoho druhu, jejich rozlišení je tedy obtížné. Jedním z determinačních znaků jsou počty ploutevních paprsků. Gambusie komáří má hřbetní ploutev se sedmi paprsky a řitní ploutev s deseti paprsky. Oproti tomu gambusie Holbrookova má na těchto ploutvích vždy o jeden paprsek více, nicméně tento znak není stoprocentní, počty paprsků se mohou ojediněle lišit.

Obr. 4 Gambusie komáří. Foto: NOZO.

Podobná je i živorodka duhová (*Poecilia reticulata*). Tato ryba, více známá pod názvem paví očko, je o něco menší. Rozdíl je především ve vzhledu samců – ti jsou u pavích oček výrazně barevnější a ocasní ploutev bývá výrazně větší a může nabývat různých tvarů.

Obr. 5 Živorodka duhová – samci a samice.

Riziko: Gambusie bývají vůči jiným druhům velice agresivní a poškozují je okusováním ploutví. Predují drobné bezobratlé, včetně zooplanktonu, taktéž mohou konzumovat jikry ryb či vajíčka obojživelníků.

Likvidace:

Základem je prevence a zabránění šíření do nových lokalit. V místech výskytu lze kombinací vypuštění/vyčerpání vody z vodního tělesa a následného vyvápnění dna dosáhnout i úplné eradikace druhu. Vodní plochy, co nejdou vypustit, lze osadit původními dravými rybami – v našich podmínkách např. štikou či okounem. Elektrolov či odlov do sítí sníží místní populaci, ale zcela ji nezlikviduje.

Zajímavostí je experiment, při kterém byly k populaci gambusií přidány robotické ryby připomínající svým vzhledem jejich hlavního predátora v domovském areálu – okounka pstruhového. Gambusie vystavené přítomnosti těchto rybích robotů byly více stresované, méně napadaly svou kořist a byly méně plodné (Polverino et al. 2022).

Zdroje:

Aislabie L., Verreycken H., Chapman D., Copp G. 2019. Risk assessment for *Gambusia affinis*. Centre for Environment, Fisheries and Aquaculture Science.

Krinski D., Camera B. 2017. Occasional release of guppy, *Poecilia reticulata* in Upper Paraguay River Basin, Mato Grosso State: a new threat to rivers forming the Brazilian Pantanal? Brazilian Journal of Biology. 78(3): 595-596. – Obr. 5

Polverino G. Soman V.R., Karakaya M., Gasparini C., Evans J.P., Porfiri M. 2022. Ecology of fear in highly invasive fish revealed by robots. iScience 25 (1).

Vidal O., García-Berthou E., Tedesco P., García-Marín J.L. 2010. Origin and genetic diversity of mosquitofish (*Gambusia holbrooki*) introduced to Europe. Biological Invasions 12(4): 841-851.

Walsh E.S., Hill J.E., Tuckett Q.M. 2025. Comparison of Behavioral Traits and Invasion Success Between Two Global Freshwater Fish Invaders—*Gambusia holbrooki* and *Gambusia affinis*. Fishes 10. <https://doi.org/10.3390/fishes10080421> - i Obr. 3

Obr. 1: https://en.wikipedia.org/wiki/Eastern_mosquitofish

Obr. 4: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gambusia_affinis.jpg

Citace: Görner T. 2026. Gambusie Holbrookova (*Gambusia holbrooki*), informační karta, AOPK ČR, Dostupné na: <https://invaznidruhy.aopk.gov.cz/invazni-druhy-z-unijnihho-seznamu>